

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS OMISTAJAPOLITIIKASTA 7.6.2007

Liite 1.

VNK:n omistajaohjausosaston ja ministeriöiden yhteistyö markkinaehtoisesti toimivien valtiolle strategisesti tärkeiden yhtiöiden omistajaohjauksessa

Markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden omistajaohjaus keskitettiin valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle 1.5.2007. Markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden joukossa on kuitenkin useita sellaisia, joihin valtiolla on niin sanottu strateginen intressi. Strategisia intressejä ovat esimerkiksi perus- tai yleispalvelutehtävät, infrastruktuuriin liittyvät toiminnot tai huoltovarmuuden kannalta merkitykselliset tehtävät. Pelkkä valtionomistus ei muodosta strategista intressiä, vaan kysymys on aina sellaisista tehtävistä tai toiminnoista, jotka ovat merkityksellisiä valtion perustehtävien ja niiden hoitamisen kannalta.

Lähtökohtana on, että valtion strategisista intresseistä huolehditaan omistajaohjauksen eikä sääntelyn keinoin. Omistajaohjauksessa tarvitaan säännöllistä yhteistyötä omistajaohjausosaston ja strategisen intressin kannalta keskeisen ministeriön välillä sen varmistamiseksi, että omistajaohjausosasto ottaa kyseisen intressin riittävästi huomioon omistajaohjausta koskevissa toimissaan.

Valtioneuvoston kanslia käyttää valtion omistajavaltaa yhtiössä valtioneuvoston päätösten sekä talouspoliittisen ministerivaliokunnan hyväksymän ohjeistuksen ja kannanottojen mukaisesti. Kanslia:

- Huolehtii yhtiön toimintaan kohdistuvasta ohjauksesta ja ohjeistuksesta.
- Nimeää valtion ehdokkaat yhtiön hallitukseen sekä valmistelee muut omistajan yhtiökokousten päätöksentekoon liittyvät asiat.
- Huolehtii yhtiökokousten välisestä yhtiön seurannasta sekä yhteydenpidosta hallituksen ja toimivan johdon kanssa.
- Varmistaa, että yhtiössä noudatetaan omistajaohjauksen linjauksia siten, että samalla otetaan riittävästi huomioon strategisesta intressistä aiheutuvat yhtiökohtaiset ominaispiirteet.

Useiden yhtiöiden osalta strategiset intressit ovat sellaisia, että niiden sisältöä ja merkitystä on arvioitava paitsi omistajastrategian myös kyseisen toimialan kehityksen ja viranomaistehtävien näkökulmasta. Tällaisia arviointeja varten perustetaan vähintään kerran vuodessa kokoontuvat suppeat työryhmät, joiden jäsenenä on 1–2 omistajaohjausosaston edustajaa ja 1–2 kyseisen strategisen intressin kannalta keskeisen ministeriön edustajaa. Työryhmän jäsenet toimivat myös yhdyshenkilöinä yhtiötä ja sen omistajaohjausta koskevissa kysymyksissä.

Työryhmän tulee arvioida vuosittain, minkälainen strateginen intressi valtiolla yhtiössä on sekä miten se tulee ottaa huomioon yhtiön omistajaohjauksessa ja omistajan kannanotoissa. Omistajaohjausosasto toteuttaa tarvittavat toimet ottaen

huomioon yhtiöön (julkisesti noteerattu vai noteeraamaton), sen liiketoiminnan luonteeseen (erivapauksia tai erillisvelvoitteita / vapaasti kilpailullisesti toimiva) ja valtion omistusosuuteen liittyvät seikat. Mahdolliset eriävät käsitykset viedään talouspoliittisen ministerivaliokunnan käsiteltäväksi.

Strategisen intressin merkitys ilmenee ensisijaisesti valtion omistusosuutta ja omistajastrategiaa koskevassa päätöksenteossa. Lähtökohtana on, että valtion strategisia intressejä ei tule vaarantaa enempää valtio-omistajan omin toimin (osakemyynneillä ja rakennejärjestelyillä) kuin yhtiön toimielinten päätöksilläkään (yrityssostot, liiketoimintojen uudelleenjärjestelyt, strategian uudistaminen tms.)

- Joissakin yhtiöissä tämä edellyttää valtion pysymistä ainoana omistajana esimerkiksi yhtiöllä jollakin liiketoiminta-alueella olevan erityisaseman, yhtiölle asetettujen peruspalvelutehtävien tai yleispalveluvelvoitteen vuoksi. Ilmeisimpiä esimerkkejä tällaisista yhtiöistä ovat Motiva Oy ja VR-Yhtymä Oy.
- Useimmissa yhtiöissä strategiset intressit eivät edellytä valtion yksinomistusta vaan sellaista omistusosuutta ja vaikutusvaltaa, jolla kyseisten strategisten intressien toteutumista voidaan edistää ja intressien vaarantuminen tarvittaessa estää. Valtio on enemmistöomistajana kolmessa pörssiyhtiössä – Finnair Oyj, Fortum Oyj ja Neste Oil Oyj – joilla on strategista merkitystä. Lisäksi joihinkin listaamattomiin strategisesti merkittäviin yhtiöihin on hankittu teollinen vähemmistöosakas; tällaisia ovat Patria Oyj ja Vapo Oy. Eräissä strategisesti merkittävissä yhtiöissä valtio on kuitenkin edelleen ainoana omistajana; esimerkkinä voidaan mainita Itella Oyj.

Liite: Strategisesti merkittävät yhtiöt ja strategisesta intressistä vastaavat ministeriöt

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Fortum Oyj
Neste Oil Oyj
Gasum Oy
Fingrid Oyj
Vapo Oy
Motiva Oy

Liikenne- ja viestintäministeriö

Finnair Oyj
Raskone Oy
Suomen Posti Oyj
VR-Yhtymä Oy

Maa- ja metsätalousministeriö

Boreal Kasvinjalostus Oy
Siemenperunakeskus Oy
Suomen Viljava Oy

Puolustusministeriö
Patria Oyj

Valtiovarainministeriö
Rahapaja Oy

Ympäristöministeriö
Ekokem Oy